
Jak se studuje učitelství v Německu

Jak se studuje učitelství v Německu

Česká studentka porovnává český vzdělávací systém se systémem západních sousedů

V sousedním Německu se žáci dělí do různých vzdělávacích směrů už v deseti letech.

V rozhodování o tom, kam půjdou, hraje přitom hlavní roli doporučení jejich učitelů.

Helena Večerková začala studovat Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Po dvou letech se jí podařilo získat stipendium do Německa. Přesněji řečeno dokonce dvě stipendia. Nejprve strávila nějakou dobu v Kostnici a posléze začala studovat Vysokou školu pedagogickou ve Freiburgu. Dnes je v druhém ročníku. A taky učí, protože součástí tamního studia je skoro od začátku i praxe.

Na naši otázku, zda se tamní studium učitelství, ale i samo učení žáků, liší od toho, na co jsme zvyklí v Česku, odpověděla bez zaváhání: liší.

Druhá státní zkouška se dělá až po dvou letech strávených za katedrou, ovšem pod dohledem zkušeného učitele

"Pokud jde o studium, hlavní rozdíl je v tom, že tam je výuka zaměřená daleko víc na praxi. Vedle toho, že si už po půl roce studia můžete zkusit, jak vám učitelství půjde, rovnou před dětmi, je tam i spousta prakticky zaměřených seminářů. "Připravíte si výuku, předvedete ji, někdo ji zhodnotí, hodně se diskutuje. Studium je založené na dialogu," říká Helena a vzpomíná na pražskou fakultu. Ta podle její zkušenosti poskytuje posluchačům zbytečně moc informací, které by si mohli snadno najít jinde a naopak, ne vždycky je dovede vybavit tím, co budou v učitelském povolání opravdu potřebovat. K opravdovému učení se pak dostanou nejdříve ve třetím nebo čtvrtém ročníku.

Kvůli doporučení se i stěhují

Na Vysoké škole pedagogické ve Freiburgu studuje Helena učitelství pro základní školy (Grundschule). Ty však v Německu představují jen první až čtvrtou třídu. Pak se děti rozdělují. Část odchází do gymnázia, část do Realschule, kde už je náznak specializace, ale končí se, stejně jako na gymnáziu, maturitou. Třetím směrem je takzvaná Hauptschule, druhý stupeň základní školy, která maturitu neposkytuje.

Znamená to, že zásadní rozhodnutí o budoucím zaměření žáka se dělá velmi brzy, už v deseti letech, což se mnohde ve světě nepovažuje za ideální. Při zařazování přitom hraje důležitou roli doporučení učitele. "Řekla bych, že až moc velikou," glosuje Helena a vypráví, co všechno jsou některé rodiny ochotny udělat, aby se jejich dítě, ohrožené nepříznivým verdiktem svého třídního, dostalo na gymnázium. "Například se na čas odstěhují do jiné spolkové země, dítě přihlásí na gymnázium tam a pak jednájí o přestupu zpátky domů.

Docházku lze zahájit i v pololetí

Na druhé straně jsou ale německé školy v poslední době stále liberálnější a k žákům velmi přátelské. "Ve třídách, které znám, je samozřejmostí hrací a čtecí koutek s knihovničkou a koberečkem, kde si děti mohou odpočinout," říká Helena. Školy také zavádějí nové postupy. Na některých lze začít školní docházku v pololetí, někde se spojuje první třída s druhou. Nikoliv proto, aby se ušetřilo, ale protože se prokazuje, že se děti, které mají možnost vzájemně se při učení podporovat, lépe rozvíjejí.

"Líbí se mi taky, že se hned v první třídě nedruluje psaní. Děti mohou psát, jak chtějí, foneticky, tedy jak slyší, třeba tiskacím písmem. Účelem je komunikace, nikoliv pěkné písmo, které je motoricky náročné. Psaní, jak je známe my, se cvičí teprve od druhé třídy," konstatuje Helena.

Obor učitelství na základní škole, který ve Freiburgu studuje, je tříletý. Druhá státní zkouška se však dělá teprve po dalších dvou letech, kdy absolvent už učí, ovšem pod dohledem zkušenějšího pedagoga a za méně peněz než on.

Na koleji jen tři roky

Jinak si ale podle Heleny Večerkové němečtí studenti vysokoškolské studium spíš prodlužují, než aby spěchali do praxe. Cestují ze školy na školu, mění obory. Zatím jim to hradí stát. Oni sami platí ročně poplatek jen kolem devadesáti eur, za ten mají ale různé výhody.

O zavedení školného se hodně mluví, zatím však uzákoněno nebylo. Na bydlení na koleji, které stojí tak od 200 do 350 eur měsíčně, má každý vysokoškolák nárok tři roky, různými triky si však lze tuto dobu prodloužit. Stačí například prokázat nějakou užitečnou veřejnou činnost.

Podle Heleny je život vysokoškoláků v Německu v mnoha ohledech snazší než v Česku. "Studijní tempo si většinou stanovují sami," říká studentka učitelství. Na druhé straně má ale podle jejích slov i své nevýhody. Například na Vysoké škole pedagogické, kterou studuje, je sice stanoven počet studentů, které lze přijmout, ve skutečnosti jich však škola přijímá víc. Důsledkem je, že probíjet se na seminář není vůbec snadné a člověk se musí hodně snažit, aby se mu to vůbec povedlo.